

Høringsinnspill til Helse- og omsorgskomiteé

Prop.1S (2024–2025) Kapitlene 700–783 og 2711–2790, 3700–3748, 5572, 5631. Kap.740
Helsedirektoratet

Norges Døveforbund (NDF) ser med glede at tegnspråk og tegnspråklige er nå spesifikt nevnt på helse i statsbudsjettet. Det står videre at det arbeides målrettet og systematisk med bruken av teknologi og finansieringen videreføres knyttet til selve Helseteknologiordningen.

Vi har tre innspill til statsbudsjettet:

1. I punktet om finansiering av Helseteknologiordningen så ber vi om 1 million kroner til tegnspråkområdet. Utviklingen innen kunstig intelligens og tegnspråk har eskalert det siste året, noe som vil føre til økt fokus på dette fremover. Døve og tegnspråklige vet best hvordan tegnspråkteknologi bør utformes. NDF har allerede et prosjekt om kunstig intelligens gående og vi ber nå om midler direkte til dette. Med denne støtten kan NDF utvide sitt prosjekt om kunstig intelligens og tegnspråk til også å omfatte helseområdet, noe som vil være en langsiktig investering.
2. Vi har lenge vært bekymret for helsemyndighetenes manglende interesse for tegnspråkliges helsesituasjon. Vår minoritetsgruppe blir ofte oversett og utfordringene bagatellisert. Mangel på kompetanse og engasjement har vært kritisk, spesielt for eldre tegnspråklige på sykehjem, som ofte ikke kan kommunisere på sitt eget språk.

Rapporten “Utredning av tilbudet til hørselshemmede” fra 2020 viser til fragmenterte og uoversiktlige tjenester for mennesker med syn- og hørselsnedsettelse. Vi viser til NOU 2023:20 «Tegnspråk for livet, Forslag til en helhetlig politikk for norsk tegnspråk» har en rekke tiltak tilknyttet eldre tegnspråklige på sykehjem, kompetanseheving blant helsepersonell innenfor tegnspråkområdet og flere andre tiltak innenfor helse. Ingen av disse tiltaksforslagene ble satt i gang og det er en skuffelse. Vi ber om at stortingskomiteen i sin merknad til helsedepartementet viser til NOU 2023:20 «Tegnspråk for livet» og ber om at departementet følger opp tiltakene i helseområdet. NOUen ble utarbeidet av kulturdepartementet, men områdene berører en rekke departementer, også Helse og Omsorgsdepartementet.

3. NDF har bedt om at det ansettes koordinatører med kompetanse på minoritetsspråket og kulturen i departement og direktorat. En prosjektleder ble ansatt i forbindelse med nevnte rapport, og vi så en profesjonalisering av arbeidet vinteren 2023 og våren 2024. Til tross for ambisjoner om satsing i NOU 2023:20 “Tegnspråk for livet”, Nasjonal samhandlingsplan fra 2024, og føringer i statsbudsjettet for 2023, nedskaleres innsatsen i Helsedirektoratet høsten 2024. Norges Døveforbund krever at satsingen fortsetter både for tegnspråklige og for

hele sansefeltet. Vi ber derfor at helse og omsorgskomiteen i sin merknad til statsbudsjettet ber om at prosjektet ikke avslutter, men videreføres.

Ellers forventer vi at Norges Døveforbund blir sett og hørt mye mer enn tidligere. Det er verdt å minne dere på at vi er den eneste brukerorganisasjonen som kjemper for Norsk Tegnspråk, og dets stilling i storsamfunnet.

Med vennlig hilsen

Petter Noddeland
Generalsekretær
Norges Døveforbund

Elisabeth Frantzen Holte
Interessepolitisk rådgiver
Norges Døveforbund